

บทที่ 8

การรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนการวิเคราะห์

ในบทนี้จะอธิบายถึงขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.1 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเลือกเก็บข้อมูล การถ่ายถอดข้อมูล และการศึกษาลักษณะทางชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารโดยสังเขป

3.1.1 การเลือกเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ทำกรวิเคราะห์เลือกเก็บจากบทสัมภาษณ์ระหว่างสื่อมวลชนกับนักการเมืองโดยเป็นข่าวที่สถานีโทรทัศน์ได้ติดต่อ เพื่อนำเสนอเป็นข่าวที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 ช่อง 9 ไอทีวี และไทยสกาย มิได้เป็นข้อมูลของการสัมภาษณ์ทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้วิจัยเลือกเก็บบทสัมภาษณ์ที่แตกต่างกันตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์ 2 ประเภท คือ แบบมีการจัดเตรียม และแบบเฉพาะหน้า ซึ่งสถานการณ์ทั้ง 2 ประเภทนี้จะมีความแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ การรู้หัวข้อหรือเรื่องในการสัมภาษณ์ การรู้ผู้สัมภาษณ์ที่เป็นคู่สนทนา และการรู้เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า

3.1.1.1 ข้อมูลการสัมภาษณ์ในสถานการณ์แบบจัดเตรียม เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์หรือนักการเมืองรู้หัวข้อเรื่องในการสัมภาษณ์ รู้ว่าใครคือผู้สัมภาษณ์หรือผู้สื่อข่าว รวมทั้งรู้เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์ เพราะผู้สัมภาษณ์หรือผู้สื่อข่าวได้ทำการติดต่อเพื่อนัดกับผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่สัมภาษณ์ล่วงหน้า สำหรับวิธีการสัมภาษณ์มีทั้งแบบเชิญผู้ให้สัมภาษณ์มาสนทนาในห้องส่งของสถานีโทรทัศน์ และแบบการสัมภาษณ์สดทางโทรศัพท์

3.1.1.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ในสถานการณ์แบบเฉพาะหน้า เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์หรือนักการเมืองไม่รู้หัวข้อเรื่องในการสัมภาษณ์ ไม่รู้ว่าใครคือผู้สัมภาษณ์หรือผู้สื่อข่าว รวมทั้งไม่รู้เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า ผู้สัมภาษณ์หรือผู้สื่อข่าวใช้วิธีการรอผู้ให้สัมภาษณ์หรือนักการเมืองตามสถานที่ต่างๆ เช่น หน้าท่าเทียบเรือ ขนถ่ายสินค้า บริเวณรัฐสภา หรือตามงานต่างๆ ที่ผู้สื่อข่าวได้พบกับนักการเมืองแล้วจึงทำการสัมภาษณ์ เรื่องที่นำมาเป็นหัวข้อการสัมภาษณ์มักเป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชนขณะนั้น ซึ่งมีอยู่หลายหัวข้อในแต่ละวัน เมื่อผู้สื่อข่าวพบนักการเมืองก็รีบนำเรื่องเหล่านั้นมาสอบถาม โดยที่นักการเมืองเหล่านั้นอาจจะพร้อมหรือไม่พร้อมที่จะให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าว

จำนวนข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานการณ์แบบจัดเตรียม 10 ครั้ง และสถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 10 ครั้ง ความยาวของข้อมูลการสัมภาษณ์ทั้งหมด คือ 1 ชั่วโมง 40 นาที 27 วินาที

การแยกเก็บข้อมูลเป็นสถานการณ์การสัมภาษณ์ 2 ประเภทนี้ เพราะผู้วิจัยมีสมมติฐานว่า สถานการณ์การสัมภาษณ์ที่แตกต่างกันอาจมีอิทธิพลต่อวิธีในการตอบคำถามของนักการเมืองเพราะสถานการณ์การสัมภาษณ์แบบจัดเตรียมและแบบเฉพาะหน้าเป็นลักษณะเด่นที่แสดงความแตกต่างกันของการสัมภาษณ์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์

3.1.2 การถ่ายถอดข้อมูล

ผู้วิจัยถ่ายถอดข้อมูลการสัมภาษณ์ของสถานการณ์ทั้ง 2 สถานการณ์ จำนวน 20 บทสัมภาษณ์ที่ได้จากการบันทึกเทป และผู้วิจัยได้นำมาถ่ายถอดเป็นตัวอักษรประกอบเครื่องหมายพิเศษของปริวรรตบทสนทนา สัญลักษณ์พิเศษที่ใช้ประกอบข้อมูลที่ถ่ายถอดมีดังนี้

3.1.2.1 เครื่องหมายแสดงการหยุด

- 1) มหัทธภาค แสดงการจบหรือสิ้นสุดหน่วยย่อยในผลึกด้วย
ทำนองเสียงตก

ตัวอย่าง 1) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 9 : 3Q¹-4A²

Q : ในส่วนนี้, ได้มีการล้างภาพพจน์พรรคชาติไทยมั๊ยครับ? ที่ตกไป.

A : ก็คงไม่, ไม่, ไม่ใช่, ประเด็นนั้นนะครับ. คงไม่ได้ถึง, ถึงกระทบภาพพจน์อะไร. เพราะคุณทง, ท่านก็ไม่ได้ลงในนามพรรคชาติไทยอยู่แล้วนะอะ. ไม่, ไม่เกี่ยวข้องกับภาพพจน์พรรคชาติไทย.

2) , จุฬภาค แสดงการจบหรือสิ้นสุดหน่วยย่อยในผลิตภัณฑ์
ทำนองเสียงสูงขึ้นของประโยคบอกเล่า

ตัวอย่าง 2) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 4 : 32A-34A

A : ผม, ความจริงผมไม่ค่อยจะคิดใจในเรื่องเหล่านี้ครับ. เพราะว่า -แต่ว่า, ต้อง=

Q : ครับ

A : =การยกมาตรฐานของนักการเมืองนะครับ. พูดยอะไรไรสาระ, แล้วยังไม่เป็นความจริงด้วย, โทกได้คำโตๆนี้ผมคิดว่า, มัน, ไม่น่าจะเป็นจริยธรรมของนักการเมือง.

3) ? ปรีศนิ แสดงการจบหรือสิ้นสุดหน่วยย่อยในผลิตภัณฑ์
ทำนองเสียงสูงของประโยคคำถาม

ตัวอย่าง 3) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 5 : 7Q

Q : แล้วผู้ประกอบการไม่เคือคร้อนหรือ ?

4) | อัสเจวีย์ แสดงการจบหรือสิ้นสุดหน่วยย่อยในผลิตภัณฑ์
ทำนองเสียงสูงมากเป็นพิเศษ เช่น การอุทาน
หรือแสดงความตกใจ

ตัวอย่าง 4) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 1 : 34A

A : แหมจี้! คำถามนี้, ผมอยากฟังมานานแล้ว. อะไร, ที่เป็นประโยชน์กับประเทศชาติ, พรรคประชากรไทยจะทำ.

¹ หัวข้อกำกับหัวข้อกรรมการช่างถูก หมายถึง ส่วนที่รับผิดชอบของผู้ถือข่าวในข้อมูลการสัมภาษณ์

² หัวข้อกำกับหัวข้อกรรมการช่างถูก หมายถึง ส่วนที่รับผิดชอบของนักการเมืองในข้อมูลการสัมภาษณ์

3.1.2.2 เครื่องหมายแสดงเวลาการหยุดและความเงิบ

1) _ หนึ่งขีด แสดงการหยุดเว้นระยะที่ค่อนข้างยาวของผู้พูด
ตัวอย่าง 5) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 7 : 4A

A : ก็แล้วแต่เขาสิ, _เขาเป็นถึงวุฒิสภา. นอกจากคนกลุ่มนั้นสงสัยอะไร, ก็อธิบายมา, แล้วอยากจะบอกว่า, ไปล้ม, ไปพูดทำนองว่าจะล้มจะเต็มจะเปลี่ยนแปลงเนี่ย. ก็บอกมาว่าตรงไหนล่ะ, เขียนว่าจะล้ม, ก็น่าจะบอกให้ชัด.

2) __ สองขีด แสดงการหยุดเว้นระยะขนาดยาวของผู้พูด
ตัวอย่าง 6) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 10 : 2A

A : __ คือ, คือ, ตอนนี้ยัง:: ยังไม่รู้รายละเอียดว่า, ว่า, จริงๆข้อเสนอเป็นไง. เพราะว่า, ฟังดูเหมือนกับว่า, เดิมเป็นข้อเสนอของค.ป.ก., แล้วก็ไปปรับปรุงใหม่. ให้, เออ:: ให้ดีขึ้นตาม, ตามทัศนนะของคณะรัฐมนตรี. อันนี้ตรงที่, ที่ปรับปรุงใหม่ตรงนั้นนะยัง, ยังไม่ชัดเจนว่า, ว่าเป็นยังไง. ก็เลย, เลยแสดงความคิดเห็นลำบาก. (โอ)

3.1.2.3 เครื่องหมายแสดงการใช้สัทอักษรถัดในการพูด

1) [] วงเล็บเหลี่ยม แสดงการพูดซ้อนของผู้พูดและผู้สนทนาในเวลาเดียวกันทั้งที่อีกฝ่ายยังพูดไม่จบผลัด

ตัวอย่าง 7) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 1 : 25Q-26A

Q : -เรา, พูดว่า, ดูเหมือนว่าการปรับครม.คราวนี้, กระแสเริ่มต้นที่พรรคชาติพัฒนา, เข้าคล้ายๆว่าจะไปต่อรองยกมือให้, แต่ต้องปรับครม.ช่วงจึงออกมาว่า, เป็นการปรับใหญ่, เอานักวิชาการเข้ามา. ที่แรกก็พูดกันถึงตั้ง 24 คนด้วยเข้าไปเนี่ยละอะ.

[ตรงนั้นเนี่ยข้อเท็จจริงคือ

A : [อา:: ถ้าที่สุภาพพูดอย่างนั้นเนี่ยนะครับ. ก็แสดงว่าพรรคชาติพัฒนาเนี่ยมีความสามารถมาก.

2) - **เสมอภาค** แสดงการพูดในผลัดที่ต่อเนื่องกันของผู้พูดคนเดียว
แต่เมื่อที่กระดามีจำกัด จึงต้องขึ้นบรรทัดใหม่

ตัวอย่าง 8) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 6 : 8A-10A

A : ผมว่าถ้าพูดกันทางการเงินและเศรษฐกิจ มันมีกติกาและ, หลักเกณฑ์ที่=

Q : ครับ

A : =กระทรวงการคลังไปตกลงกับ IMF ไว้เป็นแม่บทอยู่แล้ว, ที่จะต้องปฏิบัติ, ผมว่าอีกมันตามแนวตรงนั้นไว้เนี่ย, เศรษฐกิจจะไปได้.

3) **เว้นวรรคห่าง** แสดงการที่ผู้สนทนาพูดขึ้นมาในจังหวะที่ผู้พูด
อีกคนหยุดชั่วคราวและยังไม่ได้ส่งผลัด

ตัวอย่าง 9) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 7 : 34A-36A

A : ก็เพราะว่า, เวลาตั้งรัฐบาล, มันไม่มีหลัก, มีเกณฑ์, มีคนล้อมหน้าล้อมหลัง, ฝัก
กันเป็นห้าวัน, หกวัน, เจ็ดวัน, ท่านไม่มีโอกาสที่จะทำอะไร, ผมมองดูแล้ว,
แล้วท่านก็เป็นลักษณะ, ออกมาอย่างนี้ เพราะว่าโศกฮทัยเนี่ย, จะ=

Q : ทำไมคุณแก้ว

A : =ยื่นเข้าไปให้นางเนี่ยอะ, มาเปลี่ยนสุคทัย, ก็ยังเปลี่ยนกันอยู่, มันไม่มีหลัก,
มีเกณฑ์อะไรซักอย่างนิง.

4) **Z รูปสายฟ้า** แสดงการรับผลัดการพูดของผู้ร่วมสนทนาจากผู้
ที่พูดอยู่ก่อนโดยไม่มีการหยุดเว้นระยะ

ตัวอย่าง 10) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 1 : 32A-33Q

A : =ที่ตัวท่านนายกฯเองจะจัดการอย่างไร? เออ:: ตรงนี้อยู่ที่ท่าน

Q : ผมจึงถามคุณสุชัย

3.1.2.4 เครื่องหมายเบ็ดเตล็ด

1) - **ยัติภังค์** แสดงการแก้ไขคำพูดของผู้พูดเอง

ตัวอย่าง 11) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 1 : 16A

A : =เรียกว่าเกือบทุกฉบับ, ก็ว่าได้เนะครับ. กดคั่นให้นายกฯตาออก. แต่มัน,-พอหลังจากอภิปรายเสร็จ. แล้วก็มีข่าวว่านายกฯจะปรับกรม.ชุดใหญ่. ข่าวกระแสทั้งหมดก็กลับมาเป็นว่า, เออ:: ไม่กดคั่นนายกฯตาออกแล้ว. แต่ให้โอกาสให้ท่านนายกฯนั้นเนี่ย, ปรับกรม.ชุดใหญ่ให้สอดคล้องกับความรู้สึกของมหาชนที่เขามี.

2) :: หลังคำ แสดงถึงพยางค์ที่ออกเสียงยาว

ตัวอย่าง 12) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 9 : 7Q

Q : ประเด็นนี้ทางรัฐบาลเอง, จะตรวจสอบในเรื่องนี้หรือไม่ครับ. เออ, เห็นว่ามีคนไทยสิบคนที่ต้องการตัว, ที่:: ที่ทางสหรัฐต้องการตัว.

3) () วงเล็บ ข้อความในวงเล็บเป็นข้อมูลเสริมนอกเหนือจาก
ถ้อยคำแสดงกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

ตัวอย่าง 13) บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 3 : 6A

A : เออ, เออ, ชุดง่ายๆ. เรอย่างครอบครัว. วันนี้เรามาเรื่องครอบครัว. บอกครอบครัวประชาธิปไตย. แต่เราทำประชาธิปไตยในครอบครัวได้วิเปล่า. ถูกแต่ประเดี้ยวมันโหด. พ่อต้องเอา, เออ, ชกทรัพย์สมบัติให้ผมเดี้ยวนี้, (หัวเราะ)

3.1.3 การศึกษาลักษณะทางชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารโดยสังเขป

การศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์เบื้องต้น ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของชาวิทล์ ทรอยล์ (1982) เพื่อทำความเข้าใจบทสัมภาษณ์และเพื่อศึกษาว่าในแต่ละการสัมภาษณ์ประกอบด้วยสถานการณ์สื่อสาร เหตุการณ์สื่อสาร และวัจนกรรมสื่อสารอะไรบ้าง เนื่องจากผู้วิจัยมิได้เป็นผู้ร่วมเหตุการณ์การสัมภาษณ์แม้จะเห็นภาพจากโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงต้องอาศัยปริบทแวดล้อมการสัมภาษณ์ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และตีความหมายของถ้อยคำที่ผู้ร่วมสัมภาษณ์ต้องการจะสื่อในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กรอบการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร (ethnography of communication) เป็นแนวในการศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์เบื้องต้น (ดูรายละเอียดการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารในบทบทวนวรรณกรรม หน้า 10-12)

เมื่อศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์เบื้องต้นตามแนวการศึกษาทางชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารแล้ว ผลการศึกษาอาจจะสรุปลักษณะทางชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของข้อมูลที่รวบรวมได้ดังต่อไปนี้

3.1.3.1 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 1 (ความยาว 10 นาที 15 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในรายการสายตรงไอทีวี

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายสุนัย จุลพงศธร โฆษกพรรคชาติพัฒนา ผู้สื่อข่าวสอบถามนายสุนัยในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับการปรับคณะรัฐมนตรี โดยยกคำสัมภาษณ์ที่นายสุนัยเคยกล่าวไว้กับผู้สื่อข่าวเรื่องการปรับคณะรัฐมนตรีมาถามซ้ำ ผู้สื่อข่าวต้องการทราบความหมายของคำกล่าวของนายสุนัย แล้วผู้สื่อข่าวถามถึงบทบาทของพรรคชาติพัฒนาและหัวหน้าพรรคชาติพัฒนาต่อการปรับคณะรัฐมนตรี คอนทักซ์ผู้สื่อข่าวเปลี่ยนมาถามความคิดเห็นของนายสุนัยเกี่ยวกับเรื่องรัฐบาลแห่งชาติที่มีข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ ผู้ร่วมสัมภาษณ์มี 2 คน คือ นายสุนัย จุลพงศธร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วัจนกรรมการสื่อสาร : วัจนกรรมหลักที่ปรากฏ คือ การถามและการตอบ ในวัจนกรรมการตอบมีการแทรกการแสดงความคิดเห็น การกล่าวแย้ง การอธิบาย การเล่า การตั้งคำถามการคาดคะเน

3.1.3.2 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 2 (ความยาว 7 นาที 35 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์รายการสายตรงไอทีวี

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายเคโซ สวานานนท์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ จังหวัดสุราษฎร์ธานี หัวข้อเรื่องที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับข่าวที่ปรากฏทางหน้าหนังสือพิมพ์เรื่องรัฐบาลแห่งชาติ และการตีความร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา 317 ที่สามารถนำผู้ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งมาร่วมรัฐบาลได้ ผู้สื่อข่าวต้องการคำอธิบายจากนายเคโซเกี่ยวกับเรื่องนี้ นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวยังสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย ช่วงท้ายเป็นการสอบถามเรื่องการแสดงบัญชีทรัพย์สินของคณะรัฐมนตรีต่อสำนักงานปราบปรามผู้ประพฤตินิชอบในวงราชการ การสัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้ให้สัมภาษณ์ คือ นายเคโซ สวานานนท์ และผู้สัมภาษณ์ คือ ผู้สื่อข่าว

วงนกรรมการสื่อสาร : วงนกรรมที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ดังนี้ การถาม การตอบ การปฏิเสธ การแสดงความคิดเห็น การอธิบาย การยืนยัน การกล่าวสนับสนุน

3.1.3.3 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 3 (ความยาว 8 นาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ในห้องส่งสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ผู้สื่อข่าวสอบถามในหัวข้อเรื่องท่าทีของนายสุเทพที่จะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่อง การทุจริตในการประกวดราคาซื้อปุ๋ยของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพราะนายสุเทพเป็นผู้ที่ติดตามและนำเรื่องการทุจริตนี้มาแถลงต่อสื่อมวลชน ผู้สื่อข่าวยังสอบถามเพิ่มเติมถึงผู้จัดการบริษัทปุ๋ยแห่งชาติที่มาร่วมแถลงข่าวเรื่องการทุจริตในการประกวดราคาซื้อปุ๋ยกับนายสุเทพด้วย นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวยังถามถึงกรณีที่สมมติว่าเรื่องการทุจริตนี้เงียบหายไปไม่มีการดำเนินการกับผู้กระทำผิด ทางด้านนายสุเทพจะสามารถทำอะไรได้บ้าง ผู้ร่วมสัมภาษณ์มี 2 คน คือ นายสุเทพ เทือกสุบรรณเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วงนกรรมการสื่อสาร : วงนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การอธิบาย การเล่าเรื่อง การต่อว่า การขอร้อง การแสดงความคิดเห็น

3.1.3.4 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 4 (ความยาว 5 นาที 50 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในรายการข่าวภาคเที่ยงช่อง 3

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ เรื่องที่ผู้สื่อข่าวสัมภาษณ์ คือ กรณีที่ ดร. อาทิตย์จะฟ้องร้องเพื่อดำเนินคดีนายเสนาะ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ข้อน่าหมิ่นประมาท ผู้สื่อข่าวถามถึงการอภิปรายในรัฐสภาที่เป็นสาเหตุของการฟ้องร้อง วิธีที่จะดำเนินการฟ้องร้อง และการกล่าวถึงผู้เสียหายคนอื่นจากคำอภิปรายในรัฐสภาของนายเสนาะ ตอนท้ายผู้สื่อข่าวสอบถามถึงความเห็นของส.ส.คนอื่นในพรรคประชาธิปัตย์ ในการสัมภาษณ์มีผู้ร่วมสนทนา 2 คน คือ ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วงนกรรมการสื่อสาร : วงนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การชี้แจง การเล่าเรื่อง การแสดงความคิดเห็น การแสดงความรู้สึก

3.1.3.5 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 5 (ความยาว 6 นาที 15 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในรายการสายตรงไอทีวี

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์ พล.ต. สนั่น ขจรประศาสน์ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การรวบรวมพรรคการเมืองเพื่อจัดตั้งรัฐบาล การจัดตั้งรัฐบาลครั้งนี้ พรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำ ผู้สื่อข่าวถามถึงการรวบรวมรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางกลุ่มของพรรคประชากรไทย คำยืนยันการสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชากรไทย การยื่นรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ต่อประธานรัฐสภา และผู้สื่อข่าวสอบถามเพิ่มเติมถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคพลังธรรมในการลงชื่อสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ ในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย พล.ต. สนั่น ขจรประศาสน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วignกรรมกรสื่อสาร : วignกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การยืนยัน การเล่าเรื่อง การคาดเดา

3.1.3.6 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 6 (ความยาว 10 นาที 25 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในรายการข่าวช่อง 9

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์ นายกร ทัพพะรังสี รองหัวหน้าพรรคชาติพัฒนา เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ แนวทางการแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจของรัฐบาล จุดยืนของพรรคชาติพัฒนาในการร่วมรัฐบาล ผู้สื่อข่าวนำข้อมูลที่สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยแถลงต่อสื่อมวลชนเกี่ยวกับนโยบายอุตสาหกรรมของรัฐบาลมาสอบถามนายกรในฐานะที่นายกรเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และแนวทางของรัฐบาลในการช่วยเหลืออุตสาหกรรมที่ขาดสภาพคล่อง การสัมภาษณ์ประกอบด้วย นายกร ทัพพะรังสีเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วignกรรมกรสื่อสาร : วignกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การชี้แจง การปฏิเสธ การแสดงความคิดเห็น

3.1.3.7 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 7 (ความยาว 11 นาที 10 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในรายการสายตรงไอทีวี

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายแก้ว บัวสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์ พรรคความหวังใหม่ เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การแสดงความไม่เห็นด้วย

ของนายแก้วต่อกรณีการปรับคณะรัฐมนตรี สาเหตุที่นายแก้วไม่ได้เป็นรัฐมนตรีในการปรับคณะรัฐมนตรี และการแก้ไขข้อขัดแย้งภายในพรรคความหวังใหม่ในกรณีการปรับคณะรัฐมนตรี ผู้ร่วมในการสัมภาษณ์ คือ นายแก้ว บัณฑิตธรรมเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วงนกรรมการสื่อสาร : วงนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การแสดงความคิดเห็น การทำทนาย การต่อว่า การเล่าเรื่อง

3.1.3.8 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 8 (ความยาว 7 นาที 16 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในรายการสายตรงไอทีวี

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายสนธิ กุลเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชากรไทย เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การเข้าร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์ในการจัดตั้งรัฐบาล ความขัดแย้งของหัวหน้าพรรคประชากรไทยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชากรไทยในการเข้าร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์ และความพยายามในการแก้ไขข้อขัดแย้งภายในพรรคประชากรไทย ในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย นายสนธิ กุลเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วงนกรรมการสื่อสาร : วงนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การชี้แจง การคาดคะเน การแสดงความคิดเห็น

3.1.3.9 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 9 (ความยาว 6 นาที 30 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในรายการสายตรงไอทีวี

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคกิจสังคม เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ สาเหตุที่พรรคกิจสังคมเปลี่ยนมาร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์ในการจัดตั้งรัฐบาล ลำดับขั้นตอนการตัดสินใจของพรรคกิจสังคมในการเปลี่ยนมาร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์ และปัญหาที่จะตามมาหากพรรคประชาธิปัตย์สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จ การสัมภาษณ์ประกอบด้วย นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วงนกรรมการสื่อสาร : วงนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การเล่า การแสดงความคิดเห็น การชมเชย

3.1.3.10 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบจัดเตรียม 10 (ความยาว 14 นาที 42 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สายตรงไอทีวี

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายวัฒนา อัครเวม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชากรไทย เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชากรไทยที่สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ในการจัดตั้งรัฐบาลกับหัวหน้าพรรคประชากรไทย สาเหตุที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางกลุ่มของพรรคประชากรไทยสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ เหตุการณ์วันที่นายเสนาะ เทียนทอง เดชาธิการพรรคความหวังใหม่เข้าพบนายวัฒนาที่บ้านพัก และความพยายามในการจัดการนัดพบระหว่างหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์กับหัวหน้าพรรคประชากรไทย ผู้ร่วมการสัมภาษณ์ คือ นายวัฒนา อัครเวมเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วัจนกรรมการสื่อสาร : วัจนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การแสดงความคิดเห็น การเล่า การแสดงความรู้สึก

3.1.3.11 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 1 (ความยาว 5 นาที 23 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่บ้านพักของนายวัฒนา อัครเวม

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายวัฒนา อัครเวม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชากรไทย เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การตัดสินใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชากรไทยที่จะเข้าร่วมในการจัดตั้งรัฐบาลกับพรรคประชาธิปัตย์ หรือพรรคความหวังใหม่ ผู้สื่อข่าวพยายามสอบถามถึงมติของพรรคประชากรไทยว่าจะสนับสนุนพรรคใด การสัมภาษณ์ประกอบด้วย นายวัฒนา อัครเวม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าว 3 คนเป็นผู้สัมภาษณ์

วัจนกรรมการสื่อสาร : วัจนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การปฏิเสธ

3.1.3.12 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 2 (ความยาว 6 นาที 20 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่ทำเนียบรัฐบาล

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายเสนาะ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ สถานการณ์ทางภาคใต้ การดำเนินการของทางรัฐบาลใน

การสกัดกั้นการชุมนุมประท้วง และสาเหตุในการชุมนุมประท้วงของประชาชน ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย นายเสนาะ เทียนทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าว 2 คน เป็นผู้สัมภาษณ์

วignกรรมการสื่อสาร : วignกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การแสดงความคิดเห็น การอธิบาย การห้าม

3.1.3.13 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 3 (ความยาว 5 นาที 10 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่งานเลี้ยงในท่าเนียบรัฐบาล

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายประมาธ อธิการสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ ความคิดเห็นในการทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญ คุณสมบัติของผู้นำประเทศและรัฐมนตรี และความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญที่ห้าม ส.ส.เป็นรัฐมนตรี ผู้ร่วมสัมภาษณ์ คือ นายประมาธ อธิการสภา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าว เป็นผู้สัมภาษณ์

วignกรรมการสื่อสาร : วignกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การแสดงความรู้สึก การแย้งความ

3.1.3.14 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 4 (ความยาว 6 นาที 7 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่ไม่ระบุสถานที่

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ เลขาธิการพรรคชาติพัฒนา เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ แผนแม่บทในการพัฒนาไตรมาสแรก ระยะเวลาที่แผนแม่บทจะผ่านคณะรัฐมนตรี และการประชุมแกนนำพรรคร่วมรัฐบาล ผู้ร่วมสัมภาษณ์ คือ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วignกรรมการสื่อสาร : วignกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การอธิบาย การคาดคะเน การแสดงความคิดเห็น

3.1.3.15 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 5 (ความยาว 5 นาที 47 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่ทำเนียบรัฐบาล

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายรัชวงส์ ฒ เชียงใหม่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคความหวังใหม่ เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาอสังหาริมทรัพย์

การจัดการด้านสาธารณูปโภคของโครงการพัฒนาที่ดิน และการออกใบอนุญาตจัดสรรให้กับโครงการพัฒนาที่ดินของภาคเอกชน ผู้ร่วมสัมภาษณ์ คือ นายธวัชวงศ์ ฃ เชียงใหม่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ถือข่าเป็นผู้สัมภาษณ์

วงนกรรมการสื่อสาร : วงนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การตาม การตอบ การอธิบาย การปฏิเสธ การแสดงความคิดเห็น

3.1.3.16 บทสัมภาษณ์สถานการณณ์แบบเฉพาะหน้า 6 (ความยาว 5 นาที 12 วินาที)

สถานการณณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่บริเวณหน้าที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์

เหตุการณณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การแก้ไขมาตรา 211ในร่างรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง และการแก้ไขกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในการสัมภาษณ์มีผู้ร่วมสัมภาษณ์ 2 คน คือ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ถือข่าเป็นผู้สัมภาษณ์

วงนกรรมการสื่อสาร : วงนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การตาม การตอบ การอธิบาย การยืนยัน การแสดงความคิดเห็น

3.1.3.17 บทสัมภาษณ์สถานการณณ์แบบเฉพาะหน้า 7 (ความยาว 5 นาที 10 วินาที)

สถานการณณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่รัฐสภา

เหตุการณณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายฤทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การทำประชาพิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ กรณีร่างรัฐธรรมนูญที่ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐมนตรี และปัญหาในการลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญ ผู้ร่วมในการสัมภาษณ์ คือ นายฤทัย พิมพ์ใจชน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ถือข่าเป็นผู้สัมภาษณ์

วงนกรรมการสื่อสาร : วงนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การตาม การตอบ การแย้ง ความ การแสดงความคิดเห็น การแสดงความรู้สึก การอธิบาย

3.1.3.18 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 8 (ความยาว 5 นาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่ไม่ระบุสถานที่

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายจาตุรนต์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคความหวังใหม่ เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ โครงการเงินกู้ซื้อบ้าน การขยายเงินกองทุนกู้ซื้อบ้าน และโครงการจัดตลาดนัดอสังหาริมทรัพย์ ผู้ร่วมการสัมภาษณ์ คือ นายจาตุรนต์ ฉายแสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วัจนกรรมการสื่อสาร : วัจนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การแสดงความคิดเห็น การอธิบาย การแย้งความ

3.1.3.19 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 9 (ความยาว 5 นาที 15 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่ไม่ระบุสถานที่

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายชุมพล ศิลปอาชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ กรณีการส่งตัวนายทงก ศิริปริชาพงศ์ ไปดำเนินคดีข้อหาค้าขายนิตติที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ภาพพจน์พรรคชาติไทยต่อกรณีการส่งตัวนายทงกที่เคยเป็นอดีตสมาชิกพรรคชาติไทย การที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาแถลงถึงความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติด และการพิจารณาปรับโทษของนายทงก ผู้ร่วมสัมภาษณ์ คือ นายชุมพล ศิลปอาชา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วัจนกรรมการสื่อสาร : วัจนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การแสดงความคิดเห็น การคาดคะเน การห้าม

3.1.3.20 บทสัมภาษณ์สถานการณ์แบบเฉพาะหน้า 10 (ความยาว 5 นาที 5 วินาที)

สถานการณ์สื่อสาร : การสัมภาษณ์ที่รัฐสภา

เหตุการณ์สื่อสาร : เป็นการสัมภาษณ์นายมิชัย ฤชุพันธ์ สมาชิกวุฒิสภา เรื่องที่สัมภาษณ์ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคณะกรรมการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ การลงประชามติของร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่ผ่าน และการให้กฤษฎีกาตีความร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่ผ่าน ในการสัมภาษณ์ผู้ร่วมสัมภาษณ์ประกอบด้วย นายมิชัย ฤชุพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สื่อข่าวเป็นผู้สัมภาษณ์

วัจนกรรมการสื่อสาร : วัจนกรรมที่ปรากฏมีดังนี้ การถาม การตอบ การแย้งความ การสมมติ การอธิบาย การยกตัวอย่าง

การศึกษาลักษณะทางชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร โดยสังเขปของข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า การสัมภาษณ์ในสถานการณ์แบบจัดเตรียมและแบบเฉพาะหน้าจัดว่าเป็นสถานการณ์สื่อสารอย่างหนึ่ง แต่มีเหตุการณ์สื่อสารแตกต่างกันกล่าวคือ ผู้ร่วมเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์แบบจัดเตรียมจะรู้ล่วงหน้าว่ามีการสัมภาษณ์ และรู้ว่าเรื่องและวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์คืออะไร เพราะได้มีการนัดหมายกันระหว่างผู้ร่วมเหตุการณ์สื่อสาร คือ ผู้สื่อข่าวและนักการเมืองล่วงหน้าแล้ว แต่ในสถานการณ์แบบเฉพาะหน้านั้น ผู้ร่วมเหตุการณ์สื่อสารทั้งสองฝ่ายไม่ได้มีการนัดหมายล่วงหน้าว่าจะมีการสัมภาษณ์ จึงไม่รู้เรื่องและวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

นอกจากนี้ฉากหรือสถานที่ในการสัมภาษณ์ก็ต่างกัน โดยสถานการณ์แบบจัดเตรียมมักเป็นการสัมภาษณ์ที่เกิดขึ้นในห้องส่งสถานีโทรทัศน์หรือสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ ส่วนในสถานการณ์แบบเฉพาะหน้าเป็นการสัมภาษณ์นอกสถานที่ ซึ่งผู้สื่อข่าวต้องติดตามนักการเมืองไปในสถานที่ต่างๆเพื่อทำการสัมภาษณ์

ส่วนวัจนกรรมสื่อสารในสถานการณ์แบบจัดเตรียมและแบบเฉพาะหน้ามีลักษณะเหมือนกัน กล่าวคือ มีวัจนกรรมสื่อสารหลักเป็นการถามและการตอบ และได้สอดแทรกวัจนกรรมสื่อสารอื่นๆในการสัมภาษณ์ด้วยเช่น การแสดงความคิดเห็น การห้าม การแย้งความ เป็นต้น

3.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์การเป็นคู่ถ้อยคำถาม-ตอบของการสัมภาษณ์ เป็นการวิเคราะห์เพื่อจำแนกชนิดของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยผลัดการถามของผู้สื่อข่าว และผลัดการตอบของนักการเมือง เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ทฤษฎีความต่อเนื่องของแก่นความ (topic continuity) ตามแนวคิดของกิวอน (Givon, 1983) และการสนองประเด็น (comment) ในการตอบคำถามของนักการเมือง

2) การวิเคราะห์วิธีการในการถามของผู้สื่อข่าว เป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาว่าผู้สื่อข่าวใช้วิธีการอย่างไรบ้างในการถาม โดยผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการวิเคราะห์เป็น 2 ลักษณะ คือ

ก) การวิเคราะห์รูปแบบการถามที่ผู้สื่อข่าวใช้ เพื่อศึกษาว่าผู้สื่อข่าวใช้รูปแบบอย่างไรในการถามนักการเมือง

ข) การวิเคราะห์ลักษณะการถามตามแบบคู่ด้อยคำถาม-ตอบของการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาลักษณะการถามของผู้สื่อข่าวในด้านหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ของการถาม โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์เช่นเดียวกับการวิเคราะห์การเป็นคู่ด้อยคำถาม-ตอบ คือ ทฤษฎีความต่อเนื่องของแก่นความตามแนวคิดของกิวอน

3) การวิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง เป็นการวิเคราะห์เพื่อจำแนกรูปแบบการตอบคำถามของนักการเมือง เกณฑ์ในการวิเคราะห์เป็นเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ 2 เกณฑ์ คือ ทฤษฎีความต่อเนื่องของแก่นความตามแนวคิดของกิวอน และการสนองประเด็นในการตอบคำถามของนักการเมือง ผู้วิจัยยังได้นำหลักการความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ (Grice, 1975) โดยเน้นกฎด้านความสอดคล้อง ซึ่งจัดว่าเป็นเกณฑ์ทางความหมายมาช่วยในการวิเคราะห์ด้วย

4) การวิเคราะห์กลวิธีการกลบเกลื่อน เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาวิธีการและกลไกทางภาษาที่นักการเมืองใช้ในการกลบเกลื่อนเมื่อตอบคำถาม เกณฑ์ในการวิเคราะห์ คือ แนวคิดเรื่องการกลบเกลื่อนของบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1978)

3.2.1 การวิเคราะห์การเป็นคู่ด้อยคำถาม-ตอบของการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์การเป็นคู่ด้อยคำถาม-ตอบของการสัมภาษณ์เป็นการพิจารณาผลึกในการสนทนาที่มีลักษณะเป็นคู่ด้อยคำที่แสดงการถามและการตอบระหว่างผู้ร่วมสัมภาษณ์ โดยที่ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ผลึกในการสนทนาที่มีลักษณะเป็นคู่ด้อยคำถาม-ตอบตามคุณสมบัติของการเป็นคู่ด้อยคำในการสนทนา (adjacency pairs) ซึ่งแซคและคณะ (Sacks et al, 1974) ได้อธิบายว่า การสนทนามีลักษณะเป็นคู่ด้อยคำระหว่างคู่สนทนา เช่น การเรียก-การตอบรับ การทักทาย-การทักทาย สำหรับในการสัมภาษณ์ คู่ของด้อยคำเป็นการถาม-การตอบ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการวิเคราะห์ว่าคู่ด้อยคำในการสัมภาษณ์ที่แสดงการถาม-การตอบระหว่างผู้ร่วมสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นอย่างไร เพื่อจะได้จำแนกชนิดของคู่ด้อยคำถาม-ตอบที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ และเพื่อจะได้รู้ว่าคู่ด้อยคำถาม-ตอบที่ปรากฏในการสัมภาษณ์มีจำนวนเท่าใด เพราะลักษณะของคู่ด้อยคำถาม-ตอบทำให้ทราบถึงลักษณะการถามคำถามของผู้สื่อข่าวและลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง และจำนวนของคู่ด้อยคำถาม-ตอบจะช่วยในการศึกษาเรื่อง

อิทธิพลของสถานการณ์สื่อสารกับรูปแบบการตอบคำถาม สำหรับผลของการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะได้นำ ไปเป็นพื้นฐานในการจำแนกรูปแบบการถามและการตอบของผู้สื่อข่าวและนักการเมือง

เกณฑ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์การเป็นคู่ย่อยคำถาม-ตอบของการสัมภาษณ์แบ่งได้ เป็น 2 เกณฑ์ ดังนี้

3.2.1.1 ความต่อเนื่องของแกนเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าว (topic continuity) และ คำตอบของนักการเมือง สำหรับแกนเรื่องในการวิเคราะห์นี้ คือ แก่นความระดับประโยค (sentential topic) ตามที่บราวน์และชูล (1983) ได้อธิบายไว้ว่า แก่นความระดับประโยคเป็นส่วนโครงสร้าง ความของประโยค โครงสร้างควมมี 2 องค์ประกอบคือ แก่นความ (topic) หมายถึง สิ่งที่ผู้พูดกล่าวออกมาและเนื้อหา (comment) หมายถึง ส่วนที่ขยายหรือกล่าวถึงแก่นความ ดังนั้นความต่อเนื่องของแกนเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าวจึงหมายถึง ความต่อเนื่องของแก่นความในประโยคคำถามของผู้สื่อข่าวที่ต่อเนื่องไปยังคำตอบของนักการเมือง

เกณฑ์ความต่อเนื่องของแกนเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าว สามารถจำแนกชนิดของ คู่ย่อยคำถาม-ตอบที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

ก. คู่ย่อยคำถาม-ตอบแบบกระชับ คือ คู่ย่อยคำถาม-ตอบที่มีการถามและการตอบ จบสิ้นภายใน 2 ผลัด และไม่มี ความต่อเนื่องของแกนเรื่องต่อไปยังผลัดการถามต่อไป

ข. คู่ย่อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อ คือ คู่ย่อยคำถาม-ตอบที่มีการถามและการตอบต่อเนื่องไปหลายผลัด เนื่องจากผู้สื่อข่าวถามคำถามที่มีความต่อเนื่องของแกนเรื่องต่อไปยังผลัดคำถามต่อไป

3.2.1.2 การสนองประเด็น (comment) ในการตอบคำถาม สำหรับประเด็นในการวิเคราะห์นี้คือ ประเด็นคำถามที่ผู้สื่อข่าวตั้งขึ้นเพื่อสอบถามนักการเมืองเกี่ยวกับแกนเรื่อง ผู้วิจัยจะพิจารณาว่า นักการเมืองได้ให้คำตอบที่สอดคล้องกับประเด็นคำถามของผู้สื่อข่าวหรือไม่ สำหรับ เกณฑ์การสนองประเด็นในการตอบคำถามทำให้จำแนกคู่ย่อยคำถาม-ตอบแบบกระชับ และคู่ย่อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อได้เป็น 2 ประเภทย่อย ดังนี้

ก. คู่ย่อยคำถาม-ตอบชนิดสมบูรณ์ คือ คู่ย่อยคำถาม-ตอบที่นักการเมืองได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้สื่อข่าวอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ข. คู่ถ้อยคำถาม-ตอบชนิดไม่สมบูรณ์ คือ คู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่นักการเมืองไม่ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้สื่อข่าว นักการเมืองอาจตอบแบบเลี่ยงประเด็นคำถามหรือพูดออกนอกแกนเรื่องของผู้สื่อข่าวถาม

หลังจากจำแนกชนิดของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ทั้งสองเกณฑ์ คือ เกณฑ์ความต่อเนื่องของแกนเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าว และเกณฑ์การสนองประเด็นในการตอบคำถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ต่อไปว่า ข้อมูลการสัมภาษณ์แต่ละบทประกอบด้วยคู่ถ้อยคำถาม-ตอบชนิดใดบ้างและมีจำนวนเท่าใด เพื่อหาข้อสรุปว่า สถานการณ์ของการสัมภาษณ์ที่แตกต่างกันมีผลกระทบอย่างไรหรือไม่กับชนิดของคู่ถ้อยคำถาม-ตอบ และจำนวนคู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์

3.2.2 การวิเคราะห์วิธีการในการถามของผู้สื่อข่าว

หลังจากการวิเคราะห์การเป็นคู่ถ้อยคำถาม-ตอบของการสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะการถามของผู้สื่อข่าวที่ปรากฏในข้อมูลการสัมภาษณ์ เพื่อจะได้ทราบว่าผู้สื่อข่าวมีวิธีการในการถามคำถามนักการเมืองอย่างไรบ้าง และการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ยังเป็นแนวทางในการวิเคราะห์แกนเรื่องและประเด็นคำถามของผู้สื่อข่าวด้วย กล่าวคือวิธีการในการถามที่ต่างกันจะใช้กับประเด็นคำถามที่แตกต่างกัน นอกจากนี้วิธีการในการถามเป็นส่วนสำคัญในการวิเคราะห์การตอบด้วย เพราะแกนเรื่องและประเด็นคำถามเป็นสิ่งที่กำหนดว่า คำตอบที่ได้รับตรงหรือไม่ตรงกับประเด็นคำถาม

การวิเคราะห์ลักษณะการถามของผู้สื่อข่าวนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการวิเคราะห์เป็น 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์รูปแบบการถามที่ผู้สื่อข่าวใช้ และการวิเคราะห์ลักษณะการถามตามแบบคู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์

3.2.2.1 การวิเคราะห์รูปแบบการถาม เป็นการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาว่าในการถามนั้นผู้สื่อข่าวจะใช้รูปประโยคที่เป็นคำถามทุกครั้งหรือไม่ จึงมุ่งวิเคราะห์รูปภาษาที่ใช้ในการถาม จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า มีรูปแบบการถามที่แตกต่างกัน 2 ประเภท คือ

ก. การถามโดยใช้รูปประโยคคำถาม คือ การถามที่ผู้สื่อข่าวใช้วัจนกรรมตรงในการถามโดยใช้ประโยคที่มีคำแสดงคำถามอย่างชัดเจนในการถามนักรการเมือง

ข. การถามโดยใช้รูปประโยคบอกเล่า คือ การถามที่ผู้สื่อข่าวใช้วัจนกรรมอ้อมโดยใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อถาม โดยผู้สื่อข่าวกล่าวข้อความขึ้นมาเพื่อถามนักรการเมือง ในสถานการณ์การสัมภาษณ์ คู่สนทนาเข้าใจตรงกันว่าเป็นการถามเพื่อขอความเห็นในลักษณะเห็นด้วยหรือขัดแย้งกับข้อความที่ผู้สื่อข่าวนำมาถาม และผู้สื่อข่าวยังใช้วิธีการกล่าวข้อความในลักษณะเปิดแกนเรื่องค้างไว้แล้วให้นักการเมืองให้รายละเอียดเกี่ยวกับแกนเรื่องนั้นเพิ่มเติม

3.2.2.2 การวิเคราะห์ลักษณะการถามตามคู่ถ้อยคำถาม-ตอบ เป็นการวิเคราะห์ตามเกณฑ์การเป็นคู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์วิธีนี้ ผู้วิจัยพิจารณาลักษณะการถามของผู้สื่อข่าวในด้านหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ของการถาม ซึ่งทำให้ทราบแกนเรื่องและประเด็นของการสัมภาษณ์ ส่วนการวิเคราะห์ลักษณะการถามในขั้นตอนที่ผ่านมาเป็นการวิเคราะห์เฉพาะรูปประโยคที่ใช้ในการถามคำถามเท่านั้น

ผู้วิจัยพบว่าลักษณะการถามของผู้สื่อข่าวตามเกณฑ์การวิเคราะห์การเป็นคู่ถ้อยคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์ สามารถแบ่งลักษณะการถามได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

ก. คำถามเริ่ม เป็นลักษณะคำถามที่เริ่มแกนเรื่องและประเด็นใหม่ในการสัมภาษณ์ คำถามเริ่มจะไม่มีข้อความต่อเนื่องของแกนเรื่องกับคำถามอื่นๆในการสัมภาษณ์ เพราะคำถามเริ่มเป็นคำถามแรกในการสัมภาษณ์ และเป็นคำถามที่ปรากฏภายในการสัมภาษณ์ด้วย

สำหรับคำถามเริ่มที่ปรากฏภายในการสัมภาษณ์ เป็นคำถามที่ไม่ได้มีความต่อเนื่องของแกนเรื่องและประเด็นกับคำถามก่อนหน้านั้น เพราะคำถามเริ่มเป็นคำถามที่แสดงการเริ่มแกนเรื่องและประเด็นใหม่ในการถามของผู้สื่อข่าว คำถามเริ่มปรากฏในคู่ถ้อยคำถาม-ตอบทุกประเภท ส่วนรูปประโยคที่ใช้เป็นคำถามเริ่มมีทั้งที่เป็นรูปประโยคคำถามและรูปประโยคบอกเล่า

ข. คำถามต่อเนื่อง เป็นลักษณะคำถามที่มีความต่อเนื่องของแกนเรื่องกับคำถามก่อนหน้าที่เป็นคำถามเริ่ม กล่าวคือ คำถามต่อเนื่องเป็นการถามซ้ำแกนเรื่องเดิมที่ได้ถามไปแล้ว การที่ผู้สื่อข่าวต้องถามคำถามต่อเนื่อง เพราะนักการเมืองไม่ได้ให้คำตอบในคำถามเริ่มที่ผู้สื่อข่าวถาม นักการเมืองอาจพยายามเลี่ยงคำถามหรือพูดออกนอกแกนเรื่องของผู้สื่อข่าวถาม ดังนั้นผู้สื่อข่าวจึงต้องถามคำถามต่อเนื่องในแกนเรื่องเดิม คำถามต่อเนื่องเป็นคำถามที่ปรากฏในคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยึดเนื้อเท่านั้น

3.2.3 การวิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง

การวิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการตอบคำถามของนักการเมือง ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลายทั้งการตอบที่ตรงและไม่ตรงประเด็นคำถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมือง ที่เป็นผลต่อการตอบในการสัมภาษณ์ของผู้สื่อข่าว-ตอบแบบกระชับและคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อ

การวิเคราะห์ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยพิจารณาไปที่ผลต่อการตอบของผู้สื่อข่าว-ตอบแบบกระชับและคู่ถ้อยคำถาม-ตอบแบบยืดเยื้อ โดยพิจารณาควบคู่กับผลต่อการถาม เพราะในผลต่อการถามจะประกอบด้วยแกนเรื่องและประเด็นที่ผู้สื่อข่าวต้องการถามนักการเมือง แกนเรื่องและประเด็นคำถามเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าคำตอบที่ได้รับมีรูปแบบอย่างไร ดังนั้นในการวิเคราะห์ลักษณะการตอบ ผู้วิจัยจึงต้องพิจารณาแกนเรื่องและประเด็นของคำถามเป็นอย่างไร และการตอบของนักการเมืองสัมพันธ์กับแกนเรื่องและประเด็นคำถามในรูปแบบใดบ้าง

เกณฑ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะการตอบและจำแนกรูปแบบการตอบคำถาม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ทางด้านวากยสัมพันธ์ 2 เกณฑ์ ดังนี้

3.2.3.1 ความต่อเนื่องของแกนเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าว (topic continuity) เป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่า นักการเมืองได้ตอบคำถามที่มีความต่อเนื่องกับแกนเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าวหรือไม่ การตอบคำถามที่มีความต่อเนื่องของแกนเรื่องในคำถาม คือ การที่นักการเมืองได้กล่าวถึงแกนเรื่องที่เป็นคำถามเมื่อให้คำตอบกับผู้สื่อข่าว โดยวิธีที่จะช่วยตัดสินว่าคำตอบของนักการเมืองมีความต่อเนื่องของแกนเรื่องหรือไม่นั้น ผู้วิจัยศึกษาว่า มีรูปภาษาอะไรที่แสดงความต่อเนื่องของแกนเรื่องในการตอบคำถามบ้าง ซึ่งรูปภาษาที่แสดงความต่อเนื่องของแกนเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวอย่างรูปภาษาที่แสดงความต่อเนื่องตามคำอธิบายของกิออน (Givón , 1983) มาเป็นแนวทางในการพิจารณารูปภาษาที่นักการเมืองใช้ในการตอบคำถาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ (Grice, 1975) โดยเฉพาะกฎด้านความสอดคล้อง(maxim of relevance) ซึ่งจัดว่าเป็นเกณฑ์ทางความหมายมาประกอบการวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาว่านักการเมืองได้ตอบคำถามที่สอดคล้องกับแกนเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าวหรือไม่ เพราะการตอบคำถามที่มีความสอดคล้องกับแกนเรื่องแสดงว่า คำตอบนั้นมีความต่อเนื่องของแกนเรื่องด้วย

เกณฑ์การวิเคราะห์ทางด้านความต่อเนื่องของแกนเรื่องในคำถามของผู้สื่อข่าวและกฎด้านความสอดคล้องของไกรชนี สามารถจำแนกรูปแบบการตอบคำถามได้เป็น 2 รูปแบบใหญ่ ดังนี้

ก. การตอบแบบเข้าเรื่อง คือ รูปแบบการตอบที่มีความต่อเนื่องและมีความสอดคล้องของแกนเรื่องของผู้สื่อข่าวนำมาถามในคำตอบของนักการเมือง

ข. การตอบแบบนอกเรื่อง คือ รูปแบบการตอบที่ไม่มีความต่อเนื่องและไม่มีความสอดคล้องของแกนเรื่องของผู้สื่อข่าวนำมาถามในคำตอบของนักการเมือง

3.2.3.2 การสนองประเด็น (comment) ในการตอบคำถาม เป็นเกณฑ์ทางด้านวาทกรรมที่วิเคราะห์ว่า ในการตอบแบบเข้าเรื่องนั้น นักการเมืองได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามของผู้สื่อข่าวหรือไม่ ส่วนการตอบแบบนอกเรื่อง ไม่จำเป็นต้องวิเคราะห์ว่านักการเมืองได้สนองประเด็นในการตอบคำถามหรือไม่ เพราะนักการเมืองได้กล่าวออกนอกแกนเรื่องที่ถามอยู่แล้ว จึงไม่มีการสนองประเด็นในการตอบคำถามอย่างแน่นอน เกณฑ์การวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยได้นำกฎด้านความสอดคล้อง (maxim of relevance) ของไกรชมาประกอบการพิจารณาการตอบที่สนองประเด็นด้วย เพราะการตอบที่สนองประเด็นคำถามแสดงว่า คำตอบต้องสอดคล้องกับประเด็นคำถามเช่นกัน เกณฑ์การวิเคราะห์นี้สามารถจำแนกรูปแบบการตอบแบบเข้าเรื่องได้เป็น 2 รูปแบบย่อย ดังนี้

ก. การตอบแบบเข้าเรื่องตรงประเด็น คือ รูปแบบย่อยของการตอบแบบเข้าเรื่องที่นักการเมืองให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามและสอดคล้องกับประเด็นคำถาม

ข. การตอบแบบเข้าเรื่องเลี่ยงประเด็น คือ รูปแบบย่อยของการตอบแบบเข้าเรื่องที่นักการเมืองไม่ได้ให้คำตอบที่สนองประเด็นคำถามและไม่สอดคล้องกับประเด็นคำถาม

3.2.4 การวิเคราะห์กลวิธีการหลบเลี่ยง

การตอบคำถามของนักการเมืองในการให้สัมภาษณ์พบว่า นักการเมืองส่วนใหญ่ตอบคำถามแบบคลุมเครือ ไม่ตรงประเด็น และแสดงความคิดเห็นแบบเป็นกลาง ลักษณะการตอบคำถามแบบนี้ตรงกับลักษณะการหลบเลี่ยง (hedging) ที่บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1978) ได้อธิบายว่า สาเหตุที่ผู้พูดใช้วิธีการหลบเลี่ยงเป็นเพราะไม่ต้องการผูกมัดตนเอง

กับสิ่งที่กล่าวไป และแสดงถึงความสุภาพโดยการพูดแบบอ้อม รวมทั้งไม่ต้องการแสดงทัศนคติของตนเองต่อเรื่องราวต่างๆออกมาอย่างตรงไปตรงมา

ในการอธิบายเรื่องการกลบเกลื่อน บรรานันและเลวินสันได้นำหลักการความร่วมมือในการสนทนา (the Cooperative Principle) มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งลักษณะการกลบเกลื่อนของกฎทั้ง 4 ข้อในหลักการความร่วมมือในการสนทนา การกลบเกลื่อนกฎข้อต่างๆของหลักการความร่วมมือในการสนทนาที่ บรรานันและเลวินสันได้ยกตัวอย่างรูปภาษาที่แสดงการกลบเกลื่อน เช่น การกลบเกลื่อนกฎด้านคุณภาพ (Quality hedges) ผู้พูดมักใช้กริยาที่แสดงการกลบเกลื่อน (verbs of hedging) เช่น think และ believe เพื่อให้ความหมายของสิ่งที่กล่าวอ่อนลง

การวิเคราะห์ลักษณะการตอบคำถามของนักการเมืองนี้ ผู้วิจัยจึงต้องพิจารณาวิธีการที่นักการเมืองใช้ในการกลบเกลื่อนเมื่อตอบคำถามผู้สื่อข่าวด้วย โดยผู้วิจัยนำการกลบเกลื่อนของ บรรานันและเลวินสันมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์กลวิธีการกลบเกลื่อนของนักการเมืองในการตอบคำถาม เพราะปรากฏว่านักการเมืองได้ใช้การกลบเกลื่อนในการตอบคำถามทุกรูปแบบด้วย

ขั้นตอนในการวิเคราะห์การกลบเกลื่อน เริ่มจากการพิจารณาคู่มือคำถาม-ตอบในการสัมภาษณ์ แล้วจึงหารูปภาษาในบริบทที่สื่อความหมายแสดงถึงการกลบเกลื่อนตามคำอธิบายของบรรานันและเลวินสันที่สัมพันธ์กับหลักการความร่วมมือในการสนทนา เมื่อจำแนกรูปแบบการกลบเกลื่อนแล้ว ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ว่า ในแต่ละรูปแบบของการกลบเกลื่อนใช้โครงสร้างภาษาอะไรบ้าง

สำหรับรูปแบบในการกลบเกลื่อน บรรานันและเลวินสันได้นำหลักการความร่วมมือในการสนทนาที่ไกรซ (Grice, 1975) ได้แบ่งเป็นกฎ 4 ข้อ คือ กฎด้านคุณภาพ (maxim of quality) กฎด้านปริมาณ (maxim of quantity) กฎด้านความสอดคล้อง (maxim of relevance) และกฎด้านรูปแบบ (maxim of manner) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการอธิบายรูปแบบในการกลบเกลื่อนซึ่งเป็นการละเมิดกฎทั้ง 4 ข้อ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการกลบเกลื่อนที่บรรานันและเลวินสันจำแนกตามการละเมิดหลักการความร่วมมือในการสนทนามาใช้แบ่งรูปแบบการกลบเกลื่อนในการให้สัมภาษณ์ของนักการเมือง ดังนี้

3.2.4.1 การกลบเกลื่อนด้วยการละเมิดเงื่อนไขเชิงคุณภาพ เป็นลักษณะการกลบเกลื่อนที่ผู้พูดไม่ต้องรับผิดชอบต่อความจริงทั้งหมดของข้อมูลที่กล่าวออกมา

3.2.4.2 การกลบเกลื่อนด้วยการละเมิดเงื่อนไขเชิงปริมาณ เป็นการกลบเกลื่อนที่แสดงถึงการให้ข้อมูลที่น้อยเกินไปหรือมากเกินไป

3.2.4.3 การกลบเกลื่อนด้วยการละเมิดเงื่อนไขแห่งความสอดคล้อง เป็นการกลบเกลื่อนเพื่อแสดงว่าผู้พูดต้องการเปลี่ยนหัวข้อเรื่องที่พูดอยู่เดิม หรือพยายามไม่กล่าวถึงเรื่องที่กำลังพูดอยู่

3.2.4.4 การกลบเกลื่อนด้วยการละเมิดเงื่อนไขเชิงรูปแบบ เป็นการกลบเกลื่อนที่ผู้พูดแสดงความรู้สึกออกมา หรือให้ข้อมูลที่เกินความจำเป็นและคลุมเครือในหัวข้อเรื่องที่พูดอยู่ซึ่งสามารถตัดทอนข้อความที่กลบเกลื่อนออกได้โดยไม่ทำให้เสียความ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย